

ΓΡΑΠΤΕΣ ..... ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΜΑΙΟΥ – ΙΟΥΝΙΟΥ 200
ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ..... ΤΗΣ .... ΤΑΞΗΣ .....

Σοφοκλέους Αντιγόνη

Α' Κείμενο (Στίχ. 450-470):

Αντιγόνη

οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε,	450
οὐδ' ἡ ξύννοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη	
τοιούσδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὥρισεν νόμους.	
οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον φόβῳ τὰ σὰ	
κηρύγμαθ', ὥστ' ἄγραπτα κἀσφαλῇ θεῶν	
νόμιμα δύνασθαι θνητὸν ὄνθ' ὑπερδραμεῖν.	455
οὐ γάρ τι νῦν γε κἀχθές, ἀλλ' αἰεί ποτε	
ζῇ ταῦτα, κοῦδεις οἶδεν ἐξ ὅτου ἴφάνη.	
τούτων ἐγὼ οὐκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενὸς	
φρόνημα δείσας, ἐν θεοῖσι τὴν δίκην	
δώσειν· θανουμένη γὰρ ἐξήδη, τί δ' οὐ;	460
κεῖ μὴ σὺ προὔκηρυξας. εἰ δὲ τοῦ χρόνου	
πρόσθεν θανοῦμαι, κέρδος αὐτ' ἐγὼ λέγω.	
ὅστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν ἐς ἐγὼ κακοῖς	
ζῇ, πῶς ὁδ' Οὐχὶ κατθανὼν κέρδος φέρει;	
οὕτως ἔμοιγε τοῦδε τοῦ μόρου τυχεῖν	465
παρ' οὐδὲν ἄλγος· ἀλλ' ἄν, εἰ τὸν ἐξ ἐμῆς	
μητρὸς θανόντ' ἄθαρπτον ἠνσχόμεν νέκυν,	
κείνοισ' ἂν ἥλγουν· τοῖσδε δ' οὐκ ἀλγύνομαι.	
σοὶ δ' εἰ δοκῶ νῦν μῶρα δρῶσα τυγχάνειν,	
σχεδὸν τι μῶρῳ μωρίαν ὀφλισκάνω.	470

ΘΕΜΑΤΑ-ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Θέμα 1ο

Από το απόσπασμα που σας δίνεται να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τους στίχους 456-464.

(30 μονάδες)

Θέμα 2ο

Να καταγράψετε τα επιχειρήματα που χρησιμοποιεί η Αντιγόνη για να δικαιολογήσει την πράξη της, όπως αυτά παρουσιάζονται στους στίχους 453-460.

(10 μονάδες)

Θέμα 3ο

Να σχολιάσετε τους στίχους 463-464 εξετάζοντας κατά πόσο η άποψη που εκφέρει εδώ η Αντιγόνη επιβεβαιώνει ή αναιρεί την ηρωική της ιδιότητα.

(10 μονάδες)

Θέμα 4ο

Στους στίχους 458-460 η Αντιγόνη δηλώνει ότι ο φόβος για το “φρόνημα” ενός άνδρα δε μπορεί να την αποτρέψει από την υπακοή της στους θεϊκούς νόμους. Ωστόσο, στο μεταφρασμένο απόσπασμα από το α' στάσιμο που παρατίθεται (στροφή β' & αντιστροφή β', στιχ. 354-375) ο χορός, κατά κύριο λόγο, υμνεί τη δύναμη του ανθρώπινου νου. Να εντοπίσετε σημεία του αποσπάσματος που υποδηλώνουν ότι οι απόψεις του Χορού συγκλίνουν προς τις αρχές που υπερασπίζεται η Αντιγόνη και προοικονομούν τη στάση της ηρώιδας.

Στροφή β'

Ένας τον άλλο δίδαξε λαλιά,
τη σκέψη, σαν το πνεύμα των ανέμων,
την όρεξη να ζεί σε πολιτείες
πώς να γλιτώνει το χαλάζι μες στ' αγιάζι,
την άγρια δαρτή βροχή μέσα στον κάμπο,
ο πολυμήχανος αμήχανος δε θ' αντικρίσει
τα μελλούμενα το χάρο μόνο
να ξεφύγει δε μπορεί
μόλο που βρήκε ψάχνοντας και γιατρείς
σ' αγιάτρευτες αρρώστιες.

Αντιστροφή β'

Τέχνες μαστορικές σοφίστηκε
που δεν τις βάζει ο νούς,
κι όμως μια στο καλό, μια στο κακό κυλάει
όποιος κρατεί τον ανθρώπινο νόμο
και του θεού το δίκιο, που όρκος το δένει φρικτός,
πολίτης αλήτης και φυγάς,
όποιος κλωσάει τ' άδικο, μακάρι και μ' αποκοτιά,
ποτέ σε τράπεζα κοινή
ποτέ μου βούληση κοινή
με κείνον που τέτοια τολμάει.

(10 μονάδες)

Θέμα 5ο

Να αντιστοιχίσετε σωστά τους όρους με τις σημασίες τους:

1) Μύθος	α) Εκφραστικά μέσα
2) Ηθος	β) Σκηνικός διάκοσμος
3) Λέξη	γ) Υπόθεση του έργου
4) Διάνοια	δ) Χαρακτήρας του ήρωα
5) Μέλος	ε) Ιδέες των ηρώων για τον κόσμο
6) Οψη	στ) Μουσικά στοιχεία τραγωδίας

(6 μονάδες)

Να δηλώσετε σε ποιά μέρη της τραγωδίας ανήκουν τα παραπάνω στοιχεία κατά τον Αριστοτέλη.

(4 μονάδες)

Θέμα 6ο

α) Να εντοπίσετε λέξεις μέσα από το αρχαίο κείμενο ετυμολογικά συγγενείς προς τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής:
δυνάστης, ιστορία, δεισιδαιμονία, επίτευγμα, φόρος.

(5 μονάδες)

β) Για καθεμία από τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου να γράψετε ομόρριζες της Νέας Ελληνικής (μία για κάθε λέξη):
σθένειν, (κ)ασφαλη, 'φάνη, δοκω, δρωσα.

(5 μονάδες)

Θέμα 7ο

α) Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις:

ανδρός : κλητική πτώση ενικού

φρόνημα : δοτική πτώση πληθυντικού αριθμού

ταυτα : ονομαστική πτώση ενικού αριθμού αρσενικού γένους

κέρδος : δοτική πτώση ενικού αριθμού

σοι : αιτιατική πτώση πληθυντικού αριθμού.

(5 μονάδες)

β) Να γραφούν οι ρηματικοί τύποι που ζητούνται σε κάθε περίπτωση:

κηρύξας: α' ενικό πρόσωπο παρακειμένου μέσης φωνής

λέγω: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής β' αορίστου

φέρει: γ' ενικό πρόσωπο ευκτικής στον ίδιο χρόνο και φωνή.

τυχείν : β' πληθυντικό υποτακτικής (στον ίδιο χρόνο)

(κατ)θανών (μετοχή β' αορίστου) : απαρέμφατο του ίδιου χρόνου.

(5 μονάδες)

Θέμα 8ο

Να χαρακτηριστεί με σωστό (Σ) ή λάθος (Λ) η συντακτική λειτουργία όπως δίνεται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις. Όπου υπάρχει λάθος ν' αντικατασταθεί με το σωστό:

i)τάδε = σύστοιχο αντικείμενο στη μετοχή “ο κηρύξας”

ii)σθένειν = αντικείμενο στο ωόμην, τελικό απαρέμφατο.

iii)όνθ' = κατηγορηματική μετοχή.

iv)ταυτα(στιχ.457) = αντικείμενο στο ζη

v)δείσας'[α] = επιρρηματική-αιτιολογική μετοχή

vi)μώρω = άμεσο αντικείμενο στο οφλισκλανω.

(10 μονάδες)

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!!!

Ο Διευθυντής

Η εισηγήτρια